

Det syvende bud lyder: **Du må ikke stjæle!** Hvad vil det sige? For jeg stjæler da ikke ... og jeg vil da i al fald ikke bestjæles!!!

I Katekismus Updated læser vi:

Det vil sige: Vi skal frygte og elske Gud, så vi ikke stjæler eller bedrager. I stedet skal vi hjælpe vores medmenneske til at bevare, hvad han ejer, og forbedre sine levevilkår.

Budet *Du må ikke stjæle* betyder altså: du må ikke tage fra dit medmenneske! Som Martin Luther skriver i sin Store Katekismus: *Efter din person og din ægtefælle er timelig ejendom det næste, Gud vil have bevaret, og han befaler, at ingen må fratage næsten det, som tilhører ham, eller forringe det.*

Og her må vi ikke tale for snævert om Guds bud, påpeger Luther. For det handler nemlig om hele mit forhold til mit medmenneske – altså kærlighed, omsorg, respekt for det menneske, Gud elsker. Dét er budets indhold! – at jeg på en aktiv måde ønsker at tage medansvar for dit liv og din glæde.

Det er jo det, vi kender til som forældre – må vi også kende til det som medmenneske. Som der står i GT-læsningen fra 5.Mosebog: *Ser du en okse eller et får, der er kommet bort fra din landsmand, må du ikke vende ryggen til; bring dem tilbage til din landsmand ... På samme måde skal du gøre med hans æsel, på samme måde med hans tøj og med hvad som helst, din landsmand har mistet, hvis du finder det. Du må ikke vende ryggen til. (5.Mos.22,1-3)*

Jeg må ikke vende ryggen til! Nej, jeg må hjælpe, jeg må værne, jeg må fremme.

Dvs.: Budet handler ikke alene om, at jeg ikke må tage det, der tilhører mit medmenneske, men at jeg også aktivt skal hjælpe ham, så han ikke mister noget af det, han ejer!

Det var jo egentlig det, vi læste omkring det sjette bud – om profeten Natan, der kommer forbi kong David og anklager ham for at have taget Urias' hustru – 2.Sam.12. Profeten Natan bruger en fortælling om en rig mand, der stjæler en fattig mands eneste lam, og spørger David, om det er retfærdigt! (underforstået for at få David til at se sin egen synd!). Der står ikke noget om, at den fattige havde brug for det lam for at overleve. Men han holdt af det – det voksede op i hans hjem og var som en datter for ham, står der. Det gav altså hans liv glæde.

Vel var Davids ægteskabsbrud så at sige på et højere niveau, men det ændrede dog ikke ved, at den rige mands tyveri af den fattiges lam er under Guds dom. Mao. siger Skriften: *Om du tager en anden mands kone, eller du "tager slik fra et barn", så gælder det altså, at du ikke har lov til at tage noget, som tilhører et andet menneske – **Du må ikke stjæle!***

Det er jo et kæmpe problem, når vi taler om **ting og penge**. Tænk på byggepladser og i byggemarkeder – hvordan ting pludselig forsvinder ... og håndværkere har pludselig arbejdsgiverens boremaskine eller svensknøgle i privatbilen ... kontorsekretæren har pludselig ekstra papir eller frimærker med hjem i tasken ... Eller i Føtex og andre butikker, hvor der tyveri som aldrig før ... Ting forsvinder og skifter hænder.

Det kan også være sjusk på arbejdspladsen med kvalitets-bedrag, eller man skriver flere timer på arbejdssedlen, eller går tidligere fra sin arbejdsplads uden at skrive afspadsring på, osv.

Sådan var det jo for disciplen Judas. Han kendte ikke forskel på dit og mit og vores på sin arbejdsplads!

Det kan også være arbejdsgivere, der stjæler arbejdskraft, hvis de underbetaler deres ansatte. Vi stjæler, når vi køber uden regning – når vi laver eller får lavet sort arbejde – eller mener, at momsens ikke rigtig har slået igennem her i Jylland!!! – eller når vi ”glemmer” forhold, der skulle på selvangivelsen.

Kære venner! Det her er en almindelig folkesport, hvor vi taler om milliarder af danske kroner. Det er blevet sådan i samfundet, at du er godt dum, hvis du ikke snyder skattefar. Du er vel ikke så tåbelig at vil have en regning fra håndværkeren?

Giv kejseren, hvad kejserens er! siger Jesus. Der er altså en del af mine penge, som samfundet har krav på – noget vi er nød til at gøre i fællesskab – løfte i fællesskab – som må betales til den fælles kasse.

Det er jo derfor, vi har et samfundssystem.

Så kan det godt være, at du ikke gider betale skat, fordi du jo aldrig nogensinde kører på landevejene, eller aldrig bruger biblioteket, eller aldrig er syg ... Mit råd til dig er: meld dig ind i et politisk parti, sørg for at komme i folketinget – så kan du være med til at ændre det fælles samfundssystem! **Men indtil da: Giv kejseren, hvad kejserens er!**

Derfor har vi jo valgt regering og myndigheder til at varetage dette – ellers stjæler jeg jo fra den fælles kasse; stjæler fra det medmenneske, som så bliver nød til at betale min del af udgifterne – og jeg opfører mig ukærligt mod det menneske, som måske ikke får den hjælp fra samfundet, som han har brug for.

Det er ikke kærligt – det er ikke ansvarsfuldt, siger Luther.

Samfundet, hvem er nemlig det? Det er nemlig også dig og mig.

Her ser vi en tydelig sammenhæng mellem det fjerde og det syvende bud – det med at give kejseren, hvad kejserens er.

Vel bruger vi tit de ord til at sætte grænser for, hvad myndighederne kan blande sig i. Men der er faktisk noget, der er kejserens (altså den verdslige myndigheds), og som han forvalter på fællesskabets vegne. Dét har jeg ikke lov til at stjæle fra og unddrage mig at betale til. *Derfor betaler I jo også skat*, siger Paulus i Rom.13: *Og de styrende er Guds tjenere, når de tager vare på det. Giv alle, hvad I skylder dem: den, der har krav på skat, skat; den, der har krav på told, told; den, I skylder frygt, frygt; den, I skylder ære, ære.* (Rom.13,6)

Så kan det da godt være, at du er uenig med kejseren i, hvad pengene skal bruges til, fordi du aldrig er syg, fordi du aldrig låner en bog, fordi du ikke kører bil på landevejene, og du er færdig med at gå i skole!

MEN det giver mig ikke lov til at stjæle. Det er et politisk spørgsmål, hvor jeg må gå ind og gøre min indflydelse gældende. På samme måde som jeg ellers må gøre det som borger i samfundet.

Her må vi jo i den sammenhæng også sige til vore politikere, som vi har valgt – eller den myndighed, der er sat til at forvalte fællesskabets midler: at de har ansvar for at byrderne fordeles, så også den svage har mulighed for at leve et godt og trygt liv. Det er jo derfor, vi beder for vore myndigheder i vores kirkebøn. Det hører også med til det syvende bud.

Jeg vil også gerne i den sammenhæng nævne det med at tage ting og penge: på computeren og internettet er det let at kopiere noget, man enten skulle have tilladelse til at bruge eller købe selv. Det kan være programmer, billeder, musik og film – det kan være skoleelever og studerende, der afleverer opgavebesvarelser, de har bedraget sig til ved at finde på nettet.

Kære tilhører: det er at stjæle – og man bedrager mest sig selv.

Du må ikke tage fra dit medmenneske!

Men ud over ting og penge er det også tid og ære: det at tage og/eller spille andres tid. Egentlig ikke at de får noget andet end det, de forventede, men at det, de får, er dårligt – at være dårligt forberedt til bestyrelsesmøderne – at være træt og doven og uoplagt på sin arbejdsplads.

Martin Luther kommer med nogle rammende eksempler i sin Store Katekismus: Hvis en ung pige er ansat til at hjælpe til i et hjem, men ikke gør sit arbejde ordentligt – hvis hun ødelægger tingene eller er doven, så hun ikke er sin løn værd – ja, så stjæler hun reelt sin arbejdsgivers penge. Eller hvis en håndværker sjusker med sit arbejde, bruger dårlige materialer og endda tager for høj pris for det – så er det også tyveri. For slet ikke at tale om forretningslivet og almindeligt køb og salg, hvor det ene menneske stjæler fra det andet ”med bedrageri og smarte fiduser eller listige kneb.”

Det er også at tage andres tid og ære, når vi fratage dem deres værdighed og respekt ved at bryde fortroligheden og tilliden. Her taler vi ikke bare om det at lyve, men også om unødvendig informationer.

Og det uhyggelige er her, bemærker Martin Luther, at hvis de pågældende konkret havde stjålet de samme penge, som de ved deres dårlige arbejde eller deres dovenskab snyder andre mennesker for, så ville de uden videre blive dømt og straffet for det. Netop derfor er dén form for tyveri så alvorligt, siger han videre – fordi den er så ukonkret, svær at opdage, svær at bevise, og langsomt dræbende for et fællesskab – i samfund, i menighed, i familie og vennekreds.

Og her er det ikke så afgørende, om det er underslæb mod firmaets bankkonto eller ”lån” af et par frimærker, eller almindelig dovenskab og sløseri. Heller ikke, selv om alle de andre gør det.

Det er nemlig en så djævelsk argument i vor tid: ”**Alle gør det jo!**” Er det teknisk muligt, ja, så har jeg ret til at gøre det, jf. tidligere med kopiering af cd'er og hente programmet og musik ned fra internettet osv. – at se stort på ophavsretten – en nok så udbredt holdning blandt troende såvel som ikke-troende - ”Alle andre gør det jo!” – sort arbejde, fartgrænserne overskrides, ophavsretten ses der stort på.

Tænk om vi kunne hjælpe hinanden til at have en overskrift over døren ind til vore hjem: *Her hos os stjæler vi altså ikke! For vi frygter og elsker Gud!* Som Paulus siger i Rom.12,2: *Tilpas jer ikke denne verden, men lad jer forvandle, ved at sindet fornyes, så I kan skønne, hvad der er Guds vilje: det gode, det som behager ham, det fuldkomne.*

Vær derfor med til at forbedre din næstes levevilkår, og aktivt give dit medmenneske en hjælpende hånd eller en økonomisk håndsrækning, jf. læsningen fra NT: *Læg derfor løggen bort og tal sandhed med hinanden ... intet råddent ord må udgå af jeres mund, kun et godt ord til nødvendig opbyggelse ... Al forbitrelse og hidsighed og vrede og råb og spot skal ligge jer fjernt, ja, al ondskab; men vær gode mod hinanden, vær barmhjertige og tilgiv hinanden, ligesom Gud har tilgivet jer i Kristus.*

Her kunne vi godt tale om **etisk bæredygtighed** som et kodeord – et ord, som Flemming Stidsen bruge i sin bog: *Vær fuldkommen* – denne medmenneskelige indstilling jeg må have, ikke bare på arbejdspladsen, men også som privatperson og som medmenneske.

Her er Johannes Døberen jo ret så markant på det område: *Den, der har to kjortler, skal dele med den, der ingen har, og den, der har mad, skal gøre ligeså.* (Luk.3,11) Og Jesus går endnu videre: *Hvis I kun låner ud til dem, som I håber at få lånet tilbage fra, hvad tak fortjener I for det? Også syndere låner ud til syndere for at få lige så meget igen. Men elsk jeres fjender, gør godt og lån ud uden at håbe på at få noget igen.* (Luk.6,34-35).

Jeg bryder altså det syvende bud, hvis jeg har midler til at hjælpe et menneske i nød, men ikke gør det. Egentlig ikke fordi jeg stjæler fra vedkommende! Men fordi jeg ikke giver Gud lov til at råde over de midler, han har betroet mig.

Det er så tankevækkende at læse Ordsp.19,17: at *den, der forbarmer sig over den svage, giver et lån til Herren, og Herren gengælder ham hans gerning.*

Ja, for alt, hvad jeg ejer, tilhører jo i forvejen Herren – lader jeg ikke ham disponere over det, er det ham, jeg stjæler fra.

Det kendte Judas ikke til i dagens evangelie-tekst. Han er ligeglad med det og kender ikke forskel på dit og mit og vores. Og det er det, der gør, at tyveri gør os så ligeglade med andre mennesker. Som Luther siger: *Den, der nu trodsigt vil foragte dette, kan måske nok undgå bøddlen, men ikke Guds vrede og straf.*

Hvad er så løsningen for os med fingrene og hovedet langt inde i det syvende bud – os, med den gamle ”adamistiske” natur?

For Judas førte pengebegæret ham til selvmord – det er ikke en løsning, heller ikke en nødløsning. Det er meningsløst! For intet menneske kan flygte fra konsekvenserne af sine handlinger. Judas er derfor et eksempel på en afvej!

Nej, vi må se vore handlinger i øjnene og gøre op!!! Dét er løsningen. Tolderen Zakæus gjorde det. Han er et eksempel på en vej til liv og glæde. Hvorfor gjorde Zakæus det? Fordi han havde mødt en helt fantastisk rigdom, han meget, meget hellere ville eje. Den mulighed har du og jeg også.

Det handler kort sagt om, at finde de rigtige rigdomme at tilegne sig. Og hvad er det?

Jo, siger Rosenius i bd.15 af de samlede skrifter: *Det glæder om for en kristen at holde fast ved ordet om ham, som blev regnet blandt overtrædere, og som gav sit liv for derved at vinde os en bestandig nåde for vor bestandige synd.* Rosenius mener, at vi skal, om vi lever af **hans** retfærdighed, vel ikke fordømmes for **vor** uretfærdighed. Men denne nåde bør virke i os, siger han, at vi er opmærksomme på hans hellige vilje, som er, at vi ikke mere skal *leve for os selv*, ingen skal *søge sit eget*, men hvad der *gavner næsten*. Dette er summen af det syvende bud, og dette giver Gud os i nåde!

Tilegn dig derfor de sande rigdomme og værdier – ved at *frygte og elske* Gud – og ved til slut i dag at syng: *Jesus – det eneste ... Du er den eneste, helligste, reneste; giv mig dit rene og hellige sind! Fri mig fra farerne, frels mig fra snarerne, tag mig til sidst i din herlighed ind!* (DDS 62,4)

Amen